

ΛΟΓΟΣ ΠΑΡΗΓΟΡΗΤΙΚΟΣ
ΠΕΡΙ ΔΥΣΤΥΧΙΑΣ ΚΑΙ ΕΥΤΥΧΙΑΣ
ΚΑΤΑ ΤΟΝ ΚΩΔΙΚΑ ΤΗΣ ΛΕΙΨΙΑΣ

Τῷ 1880 ἐξέδωκα ἐν τοῖς ἱμοῖς *Romans grecs*¹ σὺν τοῖς ἄλλοις καὶ τὸν Λόγον παρηγορητικὸν περὶ Δυστυχίας καὶ Εὐτυχίας κατὰ τὸν κώδικα *Miscellaneus* 282 τῆς ἐν Ὁξωνίῳ Βοδληϊανῆς βιβλιοθήκης. Ἀπὸ δὲ τοῦ 1898, ὅτ' ἐξεδόθη ὁ Κατάλογος τῶν ἐν τῇ πανεπιστημιακῇ βιβλιοθήκῃ τῆς Λειψίας ἐλληνικῶν κωδίκων, μεγάλως ἐπιθυμοῦν ἀντιβάλω πρὸς τὴν ἐμὴν ἐκδοσὶν ἕτερον ἀπόγραφον τοῦ αὐτοῦ ποιήματος, ὅπερ ἐγνώσθη ἔκτοτε περιλαμβανόμενον ἐν τῷ ὑπ' ἀρ. 35 (πρότερον ἀρ. 1296) κώδικι τῆς βιβλιοθήκης ἐκείνης². Τὸν κώδικα δὲ τοῦτον κατώρθωσα πράγματι νὰ μελετήσω τελευτώντος τοῦ Ἰουλίου τοῦ λήγοντος ἔτους ἐν τῇ Δημοσίᾳ βιβλιοθήκῃ τῆς Γενεύης, εἰς ἣν ἐπὶ τῇ ἐμῇ αἰτήσῃ λίαν προθύμως ἀπέστειλεν αὐτὸν ἐκ Λειψίας ὁ διευθύνων τὴν ἐν αὐτῇ πανεπιστημιακὴν βιβλιοθήκην φίλος καθηγητῆς κ. Gardthausen.

Ὁ περὶ οὗ ὁ λόγος κώδιξ ἐγράφη κατὰ μὲν τὸν κ. Gardthausen τὸν δέκατον πέμπτον αἰῶνα, κατὰ δὲ τὴν ἐμὴν κρίσιν τελευτώντος τοῦ αἰῶνος ἐκείνου. Πλὴν δὲ τοῦ Λόγου παρηγορητικοῦ, ὄντος ἀνεπιγράφου καὶ διὰ τοῦτο μὴ διαγνωσθέντος ὑπὸ τοῦ συντάξαντος τὸν Κατάλογον τῆς Λειψίας κ. Gardthausen ὡς ὄντος αὐτοῦ τοῦ ἐν ἔτει 1880 ὑπ' ἱμοῦ ἐκδεδομένου, περιλαμβάνει ὁμοίως ἀνεπιγράφον τὸν Φυσιολόγον, τὴν τοῦ Μιχαὴλ Ψελλοῦ Ἑρμηνσίαν εἰς τὰ δημοτικά ἀποφθέγματα καὶ τοὺς Χρησμοὺς Λέοντος τοῦ σοφοῦ. Καταλαμβάνει δὲ ὁ Λόγος παρηγορητικὸς τὰ φ. 1^α - 24^β τοῦ κώδικος. Εἰς δ' ἐπιμελῶς γεγραμμένος, ἔχων ἕκαστον στίχον χωρὶς. Καὶ τὸ μὲν πρῶτον

¹ *Collection de Romans grecs en langue vulgaire et en vers*. Ἐν Ἐπισημοῖς 1880 σ. 289-321.

² *V. Gardthausen Katalog der griechischen Handschriften der Universitäts-Bibliothek zu Leipzig*. Ἐν Λειψίᾳ 1898 σ. 45 κ. ἑ.

Καμπύρα ἡγίτηρ τὰ κοινὰ τ' ῥυαίω ὡς οὐκ
Εὐκόλως ἔχει πάντοτε τὰς δύσκολα τοπίας
Εξάμιμον πρὶ ἔραμ' καὶ αὐτὸς ἐπερίπαυται
Ἔμορ' ἐπιβήσιν αἰδῶν ἄτονον σωτήριον·
Μαζὰν ἔπι πύσσιν πάντοτε τὸν ἄγχι διαύχισιν·
καὶ εἰς ἐλάτω ποταμῶν αὐτὸν ἰσοφθίση·
Εἰς ἀγροῖαν ἀρατ' καὶ κακὴν λίθοπεροσάνθιν
τοῦ ἡεροῦ ἐσωδότης τοῖς ὄτον ὡς ἐφίγητον·
ἀνδραγαθὸν ἀσκεῖ πασσόντα ἄρτια γυμνασθῆναι·
ροῦτον ἔφιρ' ἐκκίμον ἰσομοῖον περὶ τὸ ἀχθῶς·
μασκεῖ πρὸς τὸ σῶμα τ' ἄχρι κ' ἄτων γονάτων·
ἄλλοι θορία καλοκῶτος ἀβήθων παλικαρῶν·
ῥωσθῶσιν ἄτονον ἄματ' καὶ εἰς τὸν ἀχθῶν·
ἄματ' ἔχει κατασὶ γερμῶν ἄκτω τῆς·
τοῖς ποῖσιν ἄματ' ὅσον καλὸν καὶ ποῖσιν ἄκαδ' ἄματ'·

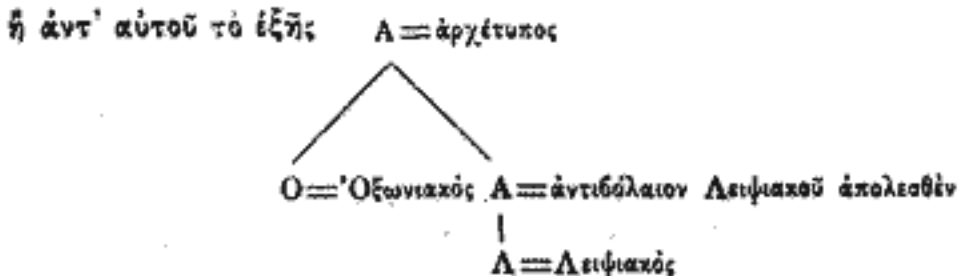
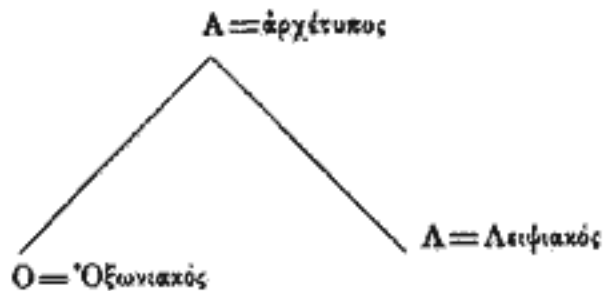

γράμμα ἐκάστου στίχου εἶνε ἐρυθρὸν, ἐν δὲ τῷ τέλει ἐκάστου φέρεται ἄνω στιγμὴ. Εἶνε δὲ τὸ ποιῆμα ἐνίστορον, ὡς θὰ ἔλεγέ τις Βυζαντινός, ἤτοι κοσμεῖται ὑπὸ εἰκόνων ἀχρῶμων, γεγραμμένων διὰ κονδυλίου. Τοιαῦται δὲ εἰκόνες, καταλαυθάνουσαι συνήθως περίπου τὸ ἥμισυ τῆς σελίδας, θπάρχουσι ἐν τῷ Λόγῳ μόνον πέντε, ἐν τῷ φύλλῳ 2^α μετὰ τὸν στίχον 58, φ. 2^β μετὰ τὸν στίχον 63, φ. 3^α μετὰ τὸν στίχον 75, φ. 6^α μετὰ τὸν στίχον 210 καὶ φ. 6^β μετὰ τὸν στίχον 213. Αἱ δὲ λοιπαὶ δυστυχῶς δὲν ἐγράφησαν, εὕρισκομένου μόνον κενοῦ χώρου προωρισμένου δι' αὐτάς ἐν φ. 8^α μετὰ τὸν στίχον 278, φ. 9^β μετὰ τὸν στίχον 330, φ. 10^β μετὰ τὸν στίχον 357, φ. 11^α μετὰ τὸν στίχον 382, φ. 11^β μετὰ τὸν στίχον 395, φ. 12^β μετὰ τὸν στίχον 424, φ. 13^β μετὰ τὸν στίχον 458, φ. 14^β μετὰ τὸν στίχον 491, φ. 15^β μετὰ τὸν στίχον 516, φ. 16^α μετὰ τὸν στίχον 531, φ. 16^β μετὰ τὸν στίχον 537, φ. 17^α μετὰ τὸν στίχον 537, φ. 17^β μετὰ τὸν στίχον 554, φ. 18^α μετὰ τὸν στίχον 564, φ. 18^β μετὰ τὸν στίχον 575, φ. 19^α μετὰ τὸν στίχον 581, φ. 19^β μετὰ τὸν στίχον 591, φ. 20^α μετὰ τὸν στίχον 613, φ. 21^α μετὰ τὸν στίχον 640, φ. 22^α μετὰ τὸν στίχον 682, φ. 23^α μετὰ τὸν στίχον 708 καὶ φ. 23^β μετὰ τὸν στίχον 716. Καὶ ὅτι μὲν αἱ εἰκόνες ἢ μᾶλλον τὰ σκαριφήματα ταῦτα δὲν ἔχουσι μεγάλην ἀξίαν ἀποδεικνύεται ἐκ τοῦ παρενθέτου Πίνακος Η', ἐν ᾧ ἀποτυποῦται ἐν φυσικῷ μεγέθει ἡ πρώτη αὐτῶν μετὰ τοῦ οἰκείου μέρους τοῦ κειμένου, ἢ ἐν φ. 2^α. Ὅπωςδὴποτε δὲ ἡ δι' εἰκόνων κόσμησις τῶν τοιοῦτων μεσαιωνικῶν ποιημάτων δὲν εἶνε τι πρωτοφανές¹.

Θελήσας δ' ἀπλῶς νάντιβάλλω τὸ κείμενον τοῦ Λόγου ἐν τῷ κώδικι τῆς Λειψίας πρὸς τὸ τοῦ Ὁξωνίου, εὐρίθην ἐν ἀμμηχανίᾳ ἕνεκα τῶν μεγάλων διαφορῶν ἅς παρουσιάζει πρὸς ἐκεῖνο. Ἦναγκάσθην λοιπὸν νάντιγράψω μᾶλλον ἀντὶ νάντιβάλλω. Αἱ διαφοραὶ πράγματι εἶνε τοιαῦται, ὥστ' ἔχομεν πρὸ ἡμῶν ὄχι δύο ἀντίγραφα, ἀλλὰ δύο διαφόρους διασκευάς. Ὅποτέρα δὲ τούτων εἶνε ἡ ἀρχαιοτέρα δὲν εἶνε εὐκόλον νὰ διαγνῶσθῃ. Ἀρχαιοτέρα μὲν πάντως εἶνε ἡ γραφὴ τοῦ κώδικος τῆς Λειψίας. Ἀλλὰ τοῦτο δὲν σημαίνει, διότι εἶνε δυνατόν ὁ νεώτερος τοῦ Λειψιακοῦ Ὁξωνιακὸς κώδιξ νὰ εἶνε ἀπόγραφον ἄλλου πολὺ ἀρχαιοτέρου. Καὶ τῶν γραμματικῶν δε τύπων καὶ τῶν λέ-

¹ Ἴδε Νέου Ἑλληνομνήμονος Τόμ. Β' σ. 350.

ξων ἢ ἐξέτασις δὲν ἔχει εἰς ἀρκλήν πορίσασθαι περὶ τοῦ ζητήματος τῆς μείζονος ἀρχαιότητος τῆς ἑτέρας τῶν διασκευῶν. Ἄλλ' ἔχομεν, νομίζω, ἄλλο κριτήριον, ἐξ οὗ δυνάμεθα νὰ συμπεράνωμεν, ὅτι ἀρχαιότερα εἶνε ἡ διασκευή τοῦ Ὁξωνιακοῦ κώδικος. Τὸ κριτήριον δὲ τοῦτο εἶνε ἡ ἐν τῷ τέλει τοῦ Λειψιακοῦ μετὰ τὸν στίχον 742, ὅστις συμπίπτει πρὸς τὸ πέρασ τοῦ Λόγου ἐν τῷ Ὁξωνιακῷ κώδικι, ὑπαρξίς στίχων τινῶν ὅλως διαφόρων τὸ ὕφος τοῦ λοιποῦ κειμένου καὶ καθ' ἑαυτοὺς δὲ ἀνόητων, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ ἀκαταλήπτων ἐν πολλοῖς διὰ τὴν κακὴν παράθεσιν αὐτῶν ἐν τῷ κώδικι. Οἱ στίχοι οὗτοι, λείποντες ἐν τῷ ἀντιβόλαιῳ τοῦ Ὁξωνιακοῦ κώδικος, εἶνε πάντως προσθήκη μεταγενεστέρου διασκευαστοῦ. Ἄλλ' ὁμολογῶ, ὅτι, καὶ τοῦτα ἀποδεχόμενοι, δὲν δυνάμεθα νὰ βεβαιώσωμεν, ὅτι ἡ προσθήκη αὕτη ἐγένετο ἀπ' εὐθείας εἰς μεταγενεστέραν διασκευήν· δὲν εἶνε ὅλως ἀδύνατον τὸ μὲν ἄλλο κείμενον νὰ εἶνε ἀρχαιότερον, μόνον δὲ οἱ τελευταῖοι στίχοι νὰ προσετέθησαν εἰς σύνταξιν τοῦ Λόγου ἀρχαιότεραν. Κατὰ ταῦτα θὰ ἠδυνάμεθα νὰποδεχθῶμεν τὸ ἐξῆς στέμμα κωδίκων

Τῶν στεμμάτων τούτων φαίνεται μοι πιθανώτερον τὸ δεύτερον.

Παρασκευάζων δὲ τὴν κατωτέρω παρατιθεμένην ἐκδοσιν τοῦ Λειψιακοῦ κειμένου δὲν προσέκρουσα εἰς μεγάλας δυσχερείας ἕνεκα τῆς ἐπιεικοῦς ἐπιστάσεως μεθ' ἧς εἶνε γεγραμμένος. Ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸν ἰσμὸν τῆς κακογραφίας καὶ τῶν ἀνορθογραφιῶν τοῦ Ὁξωνιακοῦ

ὁ κώδιξ τῆς Λευίας, καίπερ οὐκ ἐν πᾶσι, πολλοῦ γε καὶ δεῖ, ὀρθῶς γεγραμμένος, ἔχει οὕτως εἰπεῖν σύστημα κακῶν γραφῶν εὐκόλως διαγινωσκόμενον καὶ δυνάμενον νὰ συμπεριληφθῆ εἰς τακτά τινα vitia τοῦ κώδικος, ἅτινα, ἐφ' ἅπαξ ἐνταῦθα ἀναγραφόμενα, εἶνε περιττὸν νὰ ἐπαναληφθῶσιν ἐν ταῖς ὑποσελίδιοις διαφόροις γραφαῖς. Τοιαῦτα εἶνε ἡ πάντοτε μετὰ δασείας γραφὴ τῆς λέξεως ὀδύνη, ἡ πάντοτε μεθ' ἑνὸς μ γραφὴ τῆς θλίψεως θλιμένος εἰς πάντα τὰ γένη. τὰς πτώσεις καὶ τοὺς ἀριθμοὺς (καὶ ἐν συνθέσει δυστυχοθλιμένον ἐν στ. 575), ἡ διὰ τοῦ η πάντοτε γραφὴ τῶν οὐδετέρων ὑποκριστικῶν καδάμην, κελήν (= κελίον) κεφάλην, κλονάρην (= κλωνάριν), κοσμίδην, μαγνεάδην (= μαγνάδην), παραπόρτην, πιτάκην, σκαλήν, στεφάνην, ἡ συνήθεια νὰ γράφῃ τὸ πνεῦμα ἐν τῇ ἀρχῇ τοῦ δευτέρου ἀπὸ φωνήεντος ἀρχομένου συστατικοῦ συνθέτων λέξεων (στ. 83 κοσμοἀναγυρεύω, στ. 110 ἐνδάλλαγην, στ. 112 πραγματοποιάλλάζω, στ. 142 πυργοέθεμελίωσαν, στ. 148 ἀνθρωποἀναστενάγματα, στ. 226 συνάπάντημαν, στ. 290 χρυσοἰζουμπλισμένον, στ. 341 χρονοῦπομένεις, στ. 345 καὶ 677 δυστυχοἀδελφῆ). Ἄλλη συνήθεια τοῦ βιβλιογράφου σταθιρωτάτη πλὴν σπανίων ἐξαιρέσεων, εἰδικῶς ἀναγραφομένων ἐν ταῖς ὑποσελίδιοις γραφαῖς τῆς κατωτέρω ἐκδόσεως, εἶνε τὸ νὰ μὴ ὑποτάσῃ τὰ ῥήματα τὰ ἐπόμενα εἰς τὸ νὰ, ἀφ' οὗ (γραφόμενον συνήθως ὑπ' αὐτοῦ ἀφοῦ ἢ ἀφοῦ ὡς καὶ ἀφότου) ἄν, ὅταν καὶ ἄς (γραφόμενον πάντοτε ἄς) καὶ νὰ μὴ ἐγκλίνη πλὴν ὁμοίως σπανίων ἐξαιρέσεων τὸ ἄρθρον μετὰ τὸ νὰ, μὴ, ἄν, ἄς, ὡς καὶ ἄλλας λέξεις, καθ' ἃ ἐγὼ ἐν ταῖς ἑμαῖς ἐκδόσεσι νεοελληνικῶν κειμένων.

Καὶ ταῦτα μὲν εὐκολώτατα ἠδύναντο νὰποκατασταθῶσιν εἰς τὸ ὀρθόν· ποιοῦμαι δ' αὐτῶν μνείαν ἐνταῦθα μόνον ὅπως ἀπαλλάξω φόρτου περιττοῦ τὰς ὑποσελίδιους σημειώσεις. Ἄλλὰ δὲν ἠδυνάμην νὰ πράξω τὸ αὐτὸ προκειμένου περὶ ἄλλης συνηθείας τοῦ βιβλιογράφου, ποιουμένου ὡς συχνοτάτην χρῆσιν βραχυγραφικῶν ἐπιτιμήσεων τῆς τελευταίας συλλαβῆς τῶν λέξεων διὰ τῆς ὑπερθεῖν γραφῆς ἑνὸς μόνου

αὐτῆς συμφώνου. Ἴδε π. χ. στ. 74 ὑπά^γ, στ. 109 κόσ^μ, στ. 157 λέ^γ, στ. 241 σκό^π, στ. 397 οὐκέ^χ στ. 452 παρέστε^κ, στ. 477 μο^κνα. Ὅμοίως δὲ γράφει στ. 71 στριγγίζω^τ, στ. 89 λέγει^τ (=τον ἢ

Ε. Π. Α. της Κ. τ. Π.
ΙΩΑΝΝΙΝΑ 2006

του;) καὶ ἄλλα ὅμοια πολλά. Τὰς τοιαύτας ἐπιτιμήσεις ἀνέλυσα μὲν ἕκασταχοῦ συμφώνως πρὸς τὴν ὑφισταμένην ἀνάγκην τοῦ λόγου καὶ τὸ λεκτικὸν ἰδίωμα τοῦ διασκευαστοῦ, ἀλλ' ἠναγκάστην, ὡς εἰκός, χάριν μείζονος ἀσφαλείας, νὰ παραθέσω ἀπανταχοῦ ὑπὸ τὸ κείμενον τὰς ἐπιτιμήσεις οἷαι φέρονται ἐν τῷ κώδικι. Τὸ αὐτὸ δ' ἐπραξα

δ' δ' λ'
 χάριν ἀκριθείας καὶ διὰ τὰς συχνὰς ἐπιτιμήσεις βασιμ, λιδα, ὄμα,
 χαρ, ἄς ἄλλως ἀνέλυσα ἐν τῷ κειμένῳ τοῦ ποιήματος διὰ τῶν τύ-
 πων βασιμίδιν, λιδαδιν, ὄμαδιν, χαρτίν. Εἰς τούτους τοὺς τύ-
 πους ἦγε τοῦτο μὲν ἢ ἴστω καὶ σπανία εὐρεῖσις αὐτῶν καὶ ὀλογράφων
 (ἴδε βασιμίδην ἐν στ. 722, ἀναδασμίδιν ἐν στ. 346, ὄμαδιν
 ἐν στ. 319 καὶ 713, χαρτὴν καὶ χαρτίν ἐν στ. 94, 491, 507 καὶ
 699), τοῦτο δὲ ἢ παρατήρησις τῆς πυκνοτάτης παρὰ τῷ διασκευα-
 στῇ χρήσεως τοῦ ν ἐν τοῖς τοιοῦτοις (ἴδε τάνωτέρῳ καλάμιν, κελά-
 διν, κεφάλιν, κλωνάριν, κοσμίδιν, μαγνάδιν, παραπόρτιν,
 πιττάκιν, σκαλίν, στεφάνιν, εἰς ἃ πρόσθεσις τὸ ἱμάτιν ἐν στ. 290,
 λιθάριν ἐν στ. 735, μέλιν ἐν στ. 526, πουλὶν ἐν στ. 239, χέ-
 ριν ἐν στ. 524, 554, 581 καὶ ἄλλα). Προστίθεται δὲ τὸ ν καὶ εἰς
 τὰ οὐδέτερα ἀφήγημαν ἐν στ. 28, 328, 379, βούλλωμαν ἐν στ.
 653, δάσωμαν ἐν στ. 70, θέλημαν ἐν στ. 460, 651, μήνυμαν
 ἐν στ. 690, ὄνομαν ἐν στ. 91, 266, 267, 433, 638, πεῖσμαν ἐν
 στ. 30, ποδοκτύπημαν ἐν στ. 329, πρᾶγμαν ἐν στ. 188, 298, 356,
 750, σῶμαν ἐν στ. 54, τέρμαν ἐν στ. 397, τρόχωμαν ἐν στ. 666 καὶ
 εἰς ἄλλα τοιαῦτα, οὐ μὴν ἄλλα καὶ ἐκεῖ ὅπου ὀλιγώτερον ἀναμένεται,
 οἷον στ. 667 ἀπλότηταν, στ. 27 πατρίδαν, στ. 332 δυστυχῆν,
 ἐν στ. 47 ἰδῆν (ἰδεῖν), 133 ἐβγῆν (εὐγείν), στ. 439 βασανίσην
 (βασσανίσιν), στ. 183, 234, 446, 525, 551 οὐδετέρως ἄλλον,
 στ. 567, 595 ἐγεννήθην ἐν γ' προσώπῳ ὡς ἐν στ. 80, 125, 471
 ἀπεκρίθην, στ. 208 ἐπληρώθην καὶ στ. 691 ἤρκειν (ἤρκην).
 Δυσκολώτερον δ' ἀπερᾶσισα πῶς ἐπρεπε νάναλυθῆ τὸ ἐν πλείστοις ὅσοις
 χωρίοις, ἀκριβῶς ἀναγραφείσιν ἐν ταῖς ὑποσελιδίῳσι σημειώσεσι, γέγραμ-
 μένον ἐν ἐπιτιμῆσει πᾶ, καὶ ταῦτα διότι ὁ διασκευαστῆς ἢ ὁ βιβλιο-
 γράφος ποιεῖται ἀδιαφόρως χρῆσιν τοῦ πάλιν καὶ πάλε (πάλατι),
 καθ' ἃ ἄλλως καὶ τοῦ τέτοιος καὶ τίτοιος, κάστρον καὶ κάστρο,

E. V. ZIEGLER
 IOANNINA 2006

καλάμιν καὶ καλάμι πολλαχού, μέλιν (στ. 526) καὶ μέλι (στ. 533. 542), σκαλί (στ. 295) ἀντὶ τοῦ συνήθους παρ' αὐτῷ σκαλὶν (σκαλὴν), τίποτε, τίποτες καὶ τίβοτις, πούπετε, πούπετις καὶ πούβετις καὶ ἄλλων τινῶν τοιούτων. Ἄλλ' ἀνέλυσα ὁμῶς πάλιν πλὴν ὅπου τυχὸν ἢ ἀνάγκη τοῦ μέτρου ἀπέκρουε τὸ ν, ὡς ἐν στ. 384. 690, 699. Τέλος δὲ παρατηρῶ, ὅτι ἕνεκα τῶν πολλῶν διαφορῶν τοῦ νῦν ἐκδιδόμενου κειμένου ἀπὸ τῆς Ὁξωνιακῆς παραλλαγῆς μόνον ἐν ὀλίγοις χωρίοις, εἰκὲ ὅπου ἔκρινα τοῦτο ἀναγκαιότατον χάριν ἑμφανούς διορθώσεως κακῶς ἐχόντων χωρίων τοῦ Λειψιακοῦ κώδικος, παρέθηκε ἐν ταῖς σημειώσεσι παραπομπὴν εἰς τὴν ἐμὴν ἐκδοσὶν κατὰ τὸν κώδικα τοῦ Ὁξωνίου. Ὁ δὲ ἀναγνώστης θὰ ἔχη τὴν εὐκαιρίαν νὰ ἴδῃ ἐκ τῆς παραβολῆς τῶν δύο κειμένων καὶ τὰν ἀπαλιν πολλακίς, ἥτοι ὅτι αἱ γραφαὶ τοῦ Λειψιακοῦ κώδικος συντελοῦσιν εἰς τὴν ἐπανόρθωσιν ἢ κατανόησιν χωρίων τοῦ Ὁξωνιακοῦ. Πασῶν δ' ἀρίστη τῶν εἰς αὐτὰ τὰ πράγματα ἀναφερομένων εἶνε ἡ τοῦ Λειψιακοῦ κώδικος ἐν στ. 433 γραφὴ Ἐπώδυνος ἀντὶ τοῦ ἐν στ. 445 τοῦ Ὁξωνιακοῦ κακῶς ἐχοντος Ἐμποδισμός.

Ἔχει δὲ τὸ κείμενον τοῦ Λειψιακοῦ κώδικος ὧδε·

Ὅσους ἑκατεπέκρανεν ἢ Δυστυχοτυχία,
 ὅσους ἑκατεδάμασεν ὁ ἀσύστατος ὁ Χρόνος,
 ὅσους ἐποίηε νὰ θλιβοῦν καὶ νὰ κακοπαθήσουν,
 ὅσοις φαρμάκιν ἰδωκεν ἢ Τύχη νὰ ρουφήσουν,
 ὅσους ἑκατεχόρτασε καὶ ἐγέμισεν ὁ Χρόνος
 ἐκ τὸ μιὰρὸν κακόβουλον τῆς Κακοδυστυχίας
 πόνους γομάρια φοβερά καὶ θλίψεις ἀμετρήτους,
 καὶ πάλιν ὅσοις ἐποίηε πολλὴν τιμὴν ἢ Τύχη,
 ὅσους ἑκατεγλύκανε ἐκ τὸ διακριτικόν της,
 ὅσους ἐποίηε νὰ χαροῦν ἐκ τὸ ἀσυνείδητόν της,
 ὅσους ἑκατεχόρτασεν ἀμέτρητα καλά της
 καὶ ὅσους ἐλευθέρωσεν ἀπὸ τὴν Δυστυχίαν,

5

10

3. ἐποίηεν κακωπαθείουσιν 4. ρουφίουσιν 5. ἑκατεχόρ-
 τασεν 7. ἀμετρίτους 10. ἐποίηεν χαροῦν ἐκ τοῦ τὸ πρῶτον
 γραφίντος χαροῦν ἀσυνήδητον 11. ἀμέτρητα

ὅσοις ἔδωκε πρόσχαρον ἡμέραν νά τὴν ἔχουν,
δεῦτε σμίχθητε σήμερον, ἔλατε μετ' ἐμένα
καὶ νά σας ἀφηγήσωμαι τῆς Δυστυχίας τοὺς πόνους, 15
τοὺς ἄλλος ἀφηγήσατο μυριονειδισμένους.

Καὶ ἀφ' οὗ σας ἀφηγήσωμαι τὸ τί ἔπαθεν ἑκείνος,
οἱ μὲν εὐχαριστήσατε τὴν Εὐτυχοτυχίαν,
ὅσοι καλὰ τῆς εἶδατε, ἔχετε γλυκασμούς της,
οἱ δὲ ἀπὸ πόνου ὑβρίσατε πάλιν τὴν Δυστυχίαν, 20

φ. 1^β

|| ὅσοι κακὰ τῆς ἔχετε καὶ ἐπίετε πικρασμούς της.
Ἄλλος ὁκάτις δυστυχῆς ἀφ' ὅτης ἐγεννήθη
τοὺς χρόνους ὅσους ἔζησεν ποτὲ νά μὴ εὐτυχήσῃ
ἦλθε μὲ τὰς πικρίας της τῆς ἀσυστάτου τύχης
νά ξενωθῆ ἐκ τὴν χώραν του καὶ ἐκ τὰ γονικά του. 25

Φροντίδα τὸν εἰσέβηκε καὶ μέριμνα καὶ ὀδύνη
νά ἔβγῃ ἀπὸ τὴν πατρίδαν του καὶ ἐκ τοὺς συγγενεῖς του,
νά ψηλαφήσῃ ὡς δύναται τὸ ἀφήγημαν τοῦ κόσμου,
τῆς γῆς τὸ τέλος νά διαβῆ, νά μὴ ἀφήσῃ τόπον,
ὡς ποτε ζῆ νά περπατῆ πείσμαν ἀπλῶς ἔθεκεν 30

γῆν νά μὴ ἀφήσῃ πούποτε τὸ νά μὴ τὴν γυραύσῃ.
Ἦλθεν εἰς τέτοιαν μέριμνα νά κοσμοψηλαφήσῃ
μὴ νά πετύχῃ πούποτες τῆς Δυστυχίας τὸ κάστρον,
νά τὴν εὐρῆ, νά τὴν ἰδῆ ποταπὴ ἐνε καὶ ποῖα
καὶ ἔχει τοσοῦτην δύναμιν νά θανατόνη ἀνθρώπους. 35

Καὶ μίαν ἐν ὄσῳ ἐκάθετον σηκόνεται ἀπὸ λύπης,
ἐβγαίνει ἀπὸ τὴν χώραν του, κινᾷ ἐκ τὰ γονικά του,
καὶ νά ζητῆ ἐπεχείρησε τῆς Δυστυχίας τὸ κάστρον,

14. ἔλατε	15. νά σας ἀφηγήσωμαι	16. τοὺς	ἀφηγήσατο		
17. ἀφηγήσωμαι	18. εἰ	19. εἶδατε	γλυκασμούς ἐκ τοῦ		
τὸ πρῶτον γραφέντος γλυκασμούς	20. εἰ	21. ἔχεται	πικρα-		
σμοῦστος	22. δύστυχεῖς	23. εὐτυχύσει	25. χώραν γω-		
νικά	27. εὐγει	τοὺς	28. ψηλαφῆ	ἀφήγημαν	ἀφίσει
30. πείσμαν ἀπλῶς	31. γῆν	ἀφίσει	34. ἐνε	35. τοσοῦ-	
την	35. θανατώ	36. ἐνόσω	οἴκοι:τε	37. εὐγένη	χώραν κινᾷ
γωνικά					

νά μή την εὐρη· πούποτες μετὰ πολλῆς ὀδύνης.

Μῆναν ἐπεριπάτησεν, ἐξέβηκεν τοὺς δύο, 40

τόπους δυσβάτους ἤρξατο νὰ ποδοπεριτρέχη
ὄρη τὰ οὐκ ἦτον δυνατός κανεῖς νὰ περπατήσῃ.

Οὐκ ὤκνειεν εἰς τὰ δύσκολα, πρόθυμος ἦτον πάντα·

φ. 2^α || κάμπους ἠγάτην τὰ βουνά, τὰ ρυάκια ὡς ὀμάλιν,
εὐκολὰς εἶχε πάντοτε τὰς δυσκολοτοπίας. 45

Ἐξάμηνον παρέδραμε, καὶ αὐτὸς ἐπεριπάτει·

ἄνθρωπον ἐπιθύμησε νὰ ἰδῆ νὰ τον συντύχη
νὰ τον εἰπῆ τοὺς πόνους του τοὺς ἔχει ἢ δυστυχία,
καὶ εἰς ἓνα τόπον δύσβατον νὰ οὐρανοφεγγίσῃ.

Εἰς ἄγριαν στρατὰν καὶ κακὴν λιθοπετροστρωμένην 50

τὸν Χρόνον ἐσυνάντησαν τοιοῦτον ὡς ἀφηγεῖτον·
ἄνδραν μακρὸν, ἀσκέπαστον, τὰ χέρια γυμνωμένα,
ρούχον ἐφόρει κόκκινον, μόνον ὀμπρὸς ἔς τὸ στήθος
νὰ σκέπεται τὸ σῶμάν· του μέχρι καὶ τῶν γονάτων.

Ἄλλης θωριάς, καλόκοπος, ἄγένειον παλληκάριν· 55

ζωσμένος ἦτον ἄρματα, καὶ εἰς τὸ ἓνα χέριν
χαρτί εἶχε κατάστιχον γραμμένον ἐκ τὴν Τύχην
τὸ ποίους νὰ ποίση τὸ καλὸν καὶ ποίους νὰ δυστυχίσῃ.

φ. 2^β || Καὶ ἐκεῖνος ὡς τον ἠύρηκε οὕτως ἄρματωμένον,
ἐξαίφνης ὑπεξέβηκε φόβος εἰς τὴν ψυχὴν του 60

νὰ μὴ τοῦ τόπου ἢ μόνασις φύλακαν ἔχη ἐκεῖνη
καὶ φονευθῆ ἐκ τὰς χειράς του καὶ λείψῃ ἀπὸ τὸν κόσμον,
καὶ εἰς δάσος ὑπεξέβηκε νὰ κρουφθῆ ἀπ' ἐκεῖνον.

Ὅταν δὲ εἰς νοῦν του ἔβαλεν τῆς Δυστυχίας τοὺς πόνους,
ἀτός του εἶπεν εἰς αὐτόν· ἄς δράμω, ἄς τον λαλήσω, 65

39. εὐρεῖ	(καὶ, κατωτέρω)	πούποτες	42. ὄρη	κανεῖς
43. ὠκνευεν	44. ἠγάτην	46. ἐξάμινον	47. ἐπεθύμεισε	
ἰδεῖν	50. ἀγροίαν	λιθοπετροστρωμένην	51. τοιοῦτον	
ἐφιγῆτον	52. μακρὴν	53. ἐφόρι	ὀμπρὸς το	54. σῶ-
μαν	55. θωριάς	παλικάρην	56. ἄρματα	57. καταστί-
60. ἐξέφνης	61. ἐκεῖνη	62. χειράς	63. κρουφθεῖ ἀπε-	
κεῖνον	64. ἔβαλεν	65. αὐτόν		

- καὶ εἰ μὲν κακός, ἄς φονευθῶ καὶ ἄς λείψω ἀπὸ τῶν κόσμων,
εἰ δὲ καλός, νὰ τον ἰδῶ, νὰ υπά[γ]ω νὰ τον συντύχω.
μὴν νὰ γνωρίζῃ πούπετες τῆς Δυστυχίας τὸ κάστρον,
νὰ πέσω εἰς τὰ πόδια του καὶ νὰ μὲ το ἐρμηνεύσῃ.
- φ. 3^a || Ἐξέβην ἐκ τὸ δάσωμαν καὶ υπάγω πρὸς ἐκεῖνον. 70
Ἄπο μακρῆα στριγγίζω τον· « Πόθεν υπάγεις; ξένη,
πόθεν υπάγεις, ἀνθρωπε, τίς εἶσαι, πόθεν εἶσαι; »
Ἵ Χρόνος, ὡς τον ἤκουσεν, ἠκούμπησεν εἰς δένδρον,
νεύει τον μὲ τὸ χάριν του νὰ υπάγῃ πρὸς ἐκεῖνον.
Καὶ ἐκεῖνος, ὡς τον ἤκουσεν, υπάγει πρὸς τὸν Χρόνον. 75
Καὶ τότε ὁ Χρόνος λέγει τον· « Τίς εἶσαι, πόθεν εἶσαι; »
— « Ξένος ἐγὼ καὶ δυστυχῆς », λέγει τον, καὶ θλιμμένος,
κακομυριοκατάδαρτος ἀπὸ τὴν Δυστυχίαν.
— « Πόθεν υπάγεις, ἀδελφέ; » λέγει του πάλι ὁ Χρόνος.
- φ. 3^b || ώ ξένος ἀπεκρίθην τον· « Ἀφ' οὔτου ἐγὼ ἐγεννήθην 80
ἔχω τὴν Τύχην κατ' ἐμοῦ πικραίνουσαν καθ' ὥραν,
ἡμέραν εὐτυχήματος ποτὲ νὰ μὴ με δείξῃ.
Καὶ ἐξέβην ἀπὸ λύπης μου καὶ κοσμοαναγυρεύω
μὴ νὰ ἐπετύχῳ πούπετις τῆς Δυστυχίας τὸ κάστρον,
νὰ την εὐρῶ, νὰ την ἰδῶ, νὰ την παρακαλέσω 85
νὰ με λυτρώσῃ ἐκ τὰ κακὰ τὰ πάσχῳ καὶ παθάνῳ ».
Καὶ ὁ Χρόνος ἀνεστίναξεν, καὶ λέγει πρὸς ἐκεῖνον·
« Ἄλλοι τὸν γράφουν ἄτυχον τῆς Δυστυχίας τὰ χέρια ».
Καὶ τότε πάλιν λέγει τον· « Λέγε με πῶς ἀκούεις
καὶ ποῖον ἐνὶ τὸ κάστρον σου καὶ τίνας οἱ γονεῖς σου; » 90
ώ ξένος ὀλοπρόθυμα λέγει τον τῶνομάν του
καὶ πόθεν ἦν καὶ ποταπὸς καὶ ποῖ' ἦσαν οἱ γονεῖς του.

66. κακῶς 69. ἐρμηνεύσει 70. δάσωμαν 71. στριγγίζω^τ
72. (καὶ κατωτέρω) εἶδε 73. ἠκούσεν ἠκούμπησεν 74. χέρην

(καὶ 75) υπά^γ 76. Ἐν τῇ ᾧα Ἑρώτησις 77. Ἐν τῇ ᾧα ἀπόκρι-
σις δυστυχῆς 79. Ἐν τῇ ᾧα Ἑρώτησις πάλαι 80. Ἐν
τῇ ᾧα ἐρυθρὸν ἀ[πόκρισις] 81. ἔχεις 84. πούπετις 88. ἀλλὰ

ταχέρια 86. Ἐν τῇ ᾧα Ἑρώτησις λέγει^τ ἀκούεις 90. ἐνεῖ
τίνας 91. Ἐν τῇ ᾧα ἀπόκρισις τ'ὄνομάν 92. ἦν ποῖ

Καὶ τῷ ἀκούσειν τὸ ὄνομα ὁ Χρόνος ἐκ τὸν ξένον,
ὡσπερ ἐκράτει τὸ χαρτίν, γοργόν τὸ ἀποτυλίσει
καὶ βλέπει, ἀναψηλαφᾷ, εὕρισκει τὸν ἐκείνον 95
νὰ κεῖται εἰς τὸ πρόγραφον τῆς Κακοδυστυχίας.
Καὶ πάλιν ἀνεστέναξεν, τοιοῦτως τὸν ἐλάλει·
« Ἐσὺ, ἀδελφε, εἰς τὰ γραμμата κείτῃσαι τῆς ὀδύνης,
γραμμένος ἐκ τὰ χέρια τῆς μάθε τῆς Δυστυχίας,
καὶ ὡς ποτὲ τῆς βεβαιώθησε καὶ γνώριζε ἀπ' ἐμένα 100
τῆς Τύχης τὸ κἀκόγνωμον οὐ θέλεις ἀποφύγειν. »
'Ο ξένος ὡς τὸ ἤκουσεν στήκεται κ' ἐρωτᾷ τον·
γ. 4^α || « Σὺ δὲ τίς εἶσαι, ἄνθρωπε; Βέβαιον τὸ ἐγνωρίζεις,
ὅτι ποτὲ ἐκ τὸ δύστυχον μεταλλαγὴν οὐκ ἔχω; »
Καὶ αὐτὸς ἀπηλογήθη τον, τοιοῦτον λόγον λέγει· 105
« Ἐγὼ εἶμαι ὁ Χρόνος ἀδελφε, τὸν ὑποτάσσει ἡ Τύχη ».·
— « Ἐσὺ 'σαι ὁ Χρόνος, ἀδελφε, τὸν ὑποτάσσει ἡ Τύχη; ».·
— « Ἐγὼ εἶμαι, λέγει, ἀδελφε· μὴ μέ το ἀπιστήσης·
καὶ εἰς κόσμον με προσέταξεν τοῦ νὰ ὑπάγω ἡ Τύχη
τοῦ νὰ ποιήσω ἐναλλαγὴν γνώριζε τῶν πραγμάτων 110
νὰ ἴδω τίνες εὐτυχοῦν καὶ ποῖοι ἀτυχοῦσιν,
τοὺς ἀχαρίστους εὐτυχεῖς νὰ πραγματοαλλάξω
καὶ ἄλλους νὰ στήσω δυστυχεῖς εἰς τὸ σκαλὶν ἐκείνων,
ὅσους εὐρῶ ὅτι εὐχαριστοῦν τὴν Τύχην καὶ ἐπαινοῦσιν ».·
— Ἐγὼ δὲ, Χρόνε, τί λεγεις, ἐναλλαγὴν οὐκ ἔχω; » 115
— « Οὐκ ἔχεις, λέγει τον αὐτὸς, ἐναλλαγὴν οὐδόλως,
ὅτι, ἀδελφε μου, μάθε το, δι' εἶέν ἠρώτησά την

93. τὸ ἀκούσῃν. Διῶρθωσα τῷ ἀκούσειν = ἅμα τῷ ἀκούσειν, καθ' ἃ ἐν στ.
686 τῷ εἰπεῖν = ἅμα τῷ εἰπεῖν. Πρὸλ. στ. 455 ἅμα τῷ ἀνέθειν, στ. 429
ἅμα τῷ πιάσειν 94. χαρτὴν ἀποτυλίσει 95. ἀναψηλαφᾷ
97. ἐλάλει 98. κείτῃσαι 100. βεβαιώθησαι 102. ἐρωτᾷ
103. Ἐν τῇ ᾧφ Ἐρώτησις 104. οὐκέχω 105. τοιοῦτον 106. Ἐν
τῇ ᾧφ ἀπόκρισις εἶμε 107. Ἐν τῇ ᾧφ Ἐρώτησις σε 108. εἶμαι
με τὸ ἀπιστήσεις 109. κοῦ 111. τίνες 112. δυστυχεῖς
113. σκαλ 114. εὐρῶ τῷ ἐπαινοῦσιν 115. Ἐν τῇ ᾧφ
Ἐρώτησις λέγεις 116. Ἐν τῇ ᾧφ ἀπόκρισις του οὐδόλως
117. ἠρώτησά

Ε.γ.Δ της Π.Π.
ΙΩΑΝΝΙΝΑ 2006

ἀπότῃ τὴν προσείδησιν μ' ἰδῶκε τῶν ἀνθρώπων ».

Ἦκουσε τὴν ἀπόφασιν ὁ ξένος ἐκ τὸν Χρόνον,
καὶ πίπτει εἰς τὰ ποδάρια του, μυριοπαρακαλεῖ τον· 120

«Χρόνε, τῆς Τύχης δουλεπτά, πάλιν νὰ ἰδῆς τὴν Τύχην,
πάλι νὰ ἰδῆς καὶ νὰ στραφῆς ἐκεῖ εἰς τὰ γονικά σου,
πῶς νὰ εὐρῶ μ' ἐρμήνευσε τῆς Δυστυχίας τὸ κάστρο,
καὶ ἂν θέλω ἀργήσῃς ἀκομῆ καὶ πότε νὰ το εὐρῶ».

Ἵ Ο Χρόνος ἀπεκρίθη τον· «Στράταν ἀκόμη θέλεις 125

φ. 4^β

|| νὰ περπατήσῃς, ξένο μου, χρόνον ἕναν ἀκέραιον,
καὶ τότε στράταν ποταπὴν γνῶριζε ἀπ' ἐμένα,
ν' ἄνε στρωμένη πικρασμούς, ν' ἄχη ἀντὶ ἀγκάθια πόνους
καὶ ἀντὶ δένδρα στεναγμούς καὶ ἀντὶ λιθάκια λύπας·
νὰ εὐρῆς δάκρυα ποταμούς, βουνὰ τρανὰ τὰς θλίψεις 130

καὶ ὡς μονοπάτια τὰ κακὰ καὶ ὡς ὄρη τὰς ὀδύνας.
Καὶ ἀφ' οὐ πληρώσῃς τὴν ὁδὸν τίτοιαν ὡς τὴν λέγω,
θέλεις ἰβγῆν εἰς ὄρεινὸν λιθάδιον τέτοιον μέγα,

νὰ ἐγγίξῃ ἀπάνω εἰς οὐρανὸν, νομίζω, ἡ κορυφή του·
καὶ ἐκ τοῦ βουνίου τὴν κορυφὴν θέλεις τηρήσῃς κάτω, 135

καὶ θέλεις ἰδεῖν ἀπ' ἐκεῖ κάμπον ὠμαλισμένον,
τίτοιον ἀπ' τὴν γλυκύτητα καὶ ἀπὸ τὴν ἡδονὴν του,
τὸ οὐδὲν ἐπεριπάτησες οὐδὲ εἶδες εἰς τὸν κόσμον.

Καὶ ἐκεῖ εἰς τὸ καμπὸῦδον λιθάδιον τό σε λέγω
θέλεις ἰδαῖς παράξενον κάστρο τῆς Δυστυχίας, 140

τὸ ἔκτισεν ἢ συμφορὰ ἢ ἐφύρῳσεν ὁ πόνος
καὶ πυργοθεμελίωσαν αἱ ὀδύνες τῶν ἀνθρώπων.

118. προσείδη^σ 119. ἦκουσε 120. Ἐν τῇ ᾧ^τ παρακαλεῖ

121. δουλεπτά, ἀντὶ δουλευτά, καθ' ἃ ἐν στ. 632 ἀπτήν ἀντὶ αὐτήν 122. πάλαι 123. ἐρμήνευσαι (καὶ κατωτέρω) κάστρω 124. ἀν

εὐρῶ 126. ἕναν ἀκαίρεον 128. ν' ἄνε στρωμένη νάχη ἀντι

ἀγκα 129. ἀντιδένδρα ἀντιλιθάκια 130. εὐρεῖ θλίψ

131. ὄρη 133. εὐγεῖν ὄρεινὸν (καὶ 139) λιθά 134. ἐγγύζει

135. ἐκ τὴν κορυφὴν τοῦ βουνίου 136. ἀπεκεῖ ὠμαλισμένον

137. τίτοιον ἀπὸ 141. ἐκφύρῳσεν 142. αἱ ὀδύνες

Καὶ παρεκ' εἰς τὸ πλάγιον τοῦ ἄλλο νὰ ἴδῃς κάστρο
τῆς Εὐτυχίας παρεξένον κάλλιον περὶ ἐκεῖνο.

Πλὴν ἀφ' οὗ κάτω κατεβῆς ἐκ τ' ὄρεινόν ἐκεῖνο 145

καὶ ὁρήσεις νὰ περιπατῆς νὰ ὑπάγῃς πρὸς τὸ κάστρο,
θέλεις ἀκούειν ἀπὸ μακριὰ τῆς Κακοδυστυχίας
ἀνθρωποαναστινάγματα καὶ πικροπόνους λόγους.

ρ. 5α Ἢ Ἐσὺ δὲ βλέπε, λέγω σε καὶ παραγγέλλω σέ το,
βλέπε μὴ ἐμπῆς, ἄκου τ' αὐτὰ, τῆς Δυστυχίας τὴν πόρτα, 150

ἀλλὰ τριγύρου σκόπησε πρῶτα καὶ γύρευε το,
καὶ ἀνάγνωσε τὰ γράμματα τὰ γράφουσιν ἀπ' ἐξω,
καὶ τὴν πορτοφυλάκισσα λάλησε ἀπὸ τότε,
καὶ ἐκεῖνη, ἂν σε ἴδῃ, νὰ σε εἰπῇ τί ἐνε τὸ θέλεις ποίσει.

Καὶ ἰδοὺ ἀπεχαιρέτιζω σε, ξένη μου, καὶ ὑπαγαίνω. 155

Πλὴν ἐκ τὰ σε εἶπα πρόσεχε μὴ ὁμολογήσης ἕνα ».

Καὶ ὡς ἂν ἀπεχαιρέτισε, λί(γ)αι τον πάλε ὁ ξένος'

« Νὰ σ' ἐρωτήσω τίποτε ἐδῶ καὶ ἄλλον λόγον.

'Ἐδῶ εἰς τὴν χρονοστράταν μου, λέγε μου, ἂν εὐτυχῆσω,
ἄνθρωπον νὰ ἴδω πούβετις διὰ παρηγορίαν μου, 160

ἢ μοναχός μου τὴν ὁδὸν θέλω ὑπαγαίνειν πάντα

νὰ μὴ ἐπιτύχω πούκετες τινὰ νὰ τον συντύχω ; »

— « Ἄνθρωπον νὰ ἴδῃς πούκετες διὰ παρηγόρημά σου,

πληροφορήθησε ἀπ' ἐμέν, οὐ θέλεις ἐπιτύχειν.

Πλὴν νὰ σε εἰπῶ καὶ ποῖσέ το τὸ σ' ἔχω παραγγείλει. 165

'Ὡς ὑπαγαίνεις τὴν ὁδὸν, καλάμιν θέλεις εὔρειν,

143. παρεκ'	πλάγιον	145. κατεβῆς	ὄρεινόν	146. κά
147. ἀκούειν		149. παραγγέλλω	150. ἀκού ταυτα	μπόρτα
151. σκόπησε	πρῶ	153. πορτοφυλάκισσα	154. ἐκεῖνη	ἂν
	θέ	155. ὑπαγένω	157. ὡς ἂν	λέ
πάλαι	ξενος	158. Ἐν τῇ ᾧα	Ἐρωτησις	ἐρωτίσω
159. λέ	ἀνευτυχῶσω	160. πούβετις	παρηγορίαν	
161. ὑπαγένειν	163. Ἐν τῇ ᾧα	ἀπόκρισις	νὰ ἴδεις	παρηγόρημά
164. πληροφορήθη σε	165. εἰπῶ	ποῖσε	παραγγεί	
166. ὑπαγένεις	εὔρειν			

Ε.Σ.Δ. Ε.Σ.Κ.Τ.Π.
ΙΩΑΝΝΙΝΑ 2006

καὶ κόψε μὲ τὰ χέρια σου καλάμι ἀπ' ἐκεῖνα,
καὶ πιᾶσε καὶ πελέκησε, ποιμενικόν το ποῖσαι,
καὶ θέτε το εἰς τὰ χεῖλη σου, πνοὴν σου δάνειζε το,
καὶ ἐκπνοὴν σου τὸ αὐτὸ μέλος τοῦ νὰ ἐβγάνη, 170
νὰ ἔνε εἰς παρηγορίαν σου, καὶ μετ' ἐσὲν νὰ βλέπης
φ. 5^β || σχήματα ἀνθρώπων περισσῶν τοῦ νὰ σε συνοδεύουν
καὶ πρὸς τοῦ καλαμίου σου τὸν ἦχον νὰ συντρέχουν.
Καὶ τὸ καλάμι, ξένη μου, γνῶριζε, ὅταν τὸ κόψης
τοῦ φόνου ἔνε φύτευμαν καὶ σπέρματα τῆς τύχης 175
νᾶχουν παράξενον ἦχον, μέλος ὁκάτι ξένον,
τὸ ἐγνωρίζουν τὰ κακὰ καὶ τὰ πικρὰ τοῦ κόσμου.
Καὶ ὅταν σιμώσης, πρόσεξε, τῆς Δυστυχίας τὸ κάστρον,
τῆς αἰσῆς εἰς χίλια, ρίψε το, βάλε το εἰς γῆν ἀπέσω,
καὶ μὴ φανῆ καὶ γνωριστῆ καὶ αἴλοὶ ἐσέναν ἔχει, 180
διότι τὸν θέλει κἂν ποσῶς ἡ Τύχη εὐνοήσῃ
δίδει τον ἕναν ἀπ' αὐτὰ καλάμι τοῦ νὰ παίζῃ.
Κ' ἐκεῖνα τὰ σ' ἀκολουθοῦν τίποτε ἄλλον οὐκ εἶνε,
μόνον τῆς Τύχης τὰ καλὰ τὰ ἔχουν οἱ εὐτυχοῦντες.
Καὶ ἐγὼ ὡς διατί σ' ἐπρόσεξα πολλὰ δυστυχισμένον 185
καὶ ὀλοπικροκακόδαρτον ἀπὸ τὴν Δυστυχίαν,
δι' αὐτὸ σ' ἐπαρηγόρησα, καὶ πρόσεξε νὰ ποίσης
ὅλα τὰ σ' ἐπαράγγελια, νὰ μὴ σε λάθῃ πράγμαν.
Καὶ εὐχου με, ξένη· ἀπὸ τοῦ νῦν σπουδάζω νὰ παγαίνω.
— «Ἔπα' καλῶς, παράξενε Χρόνε τῆς Δυστυχίας. 190
Καλὰ ἦσαν τὰ μ' ἐρμηνεύσεις· Χρόνε μου, εὐχαριστῶ σε.

167. μετὰ χερίᾱ 168. πελέκυσαι ποῖσαι 169. πνωὴν
ιδανιζέ 170. ἐκ πνωὴν εὐγάνει 171. ἔνε παρηγορίαν

173. συντρέχουν 174 (καὶ 182). καλὰ^μ 175. φόνευμαν. Ἐν Ὁξω-
μίου στ. 175 φείτευμα 176. ν' ἄχουν 178. σιμώσης πρόσεξαι

179. βάλλε 180. αἴλι 181. τὸ θέ^λ ἐνοήσῃ 182. μὴ ἴδει το
ἴδε Ὁξωνίου στ. 180 πέζει 183. τ' ἄλλον ἦναι

184. τὰ καλὰ τ' ἄχουν 185. πο^{λλ} δυστυχισμένον 187. ἐπαρηγό-
ρισα 188. λάθῃ πράγμαν 189. εὐχουμαι ν' ἀπογένω
191. καλὰ ἦσαν ταμ'

Καὶ ἐγὼ παγαίνω ἀπὸ τοῦ νῦν τῆς Δυστυχίας τὴν στραταν,
 κ' ἔχω συνοδοιπόρους μου τοὺς ἰδικοὺς σου λόγους.

Ἔπα' καλῶς, ὁ Χρόνος μου, τὸ παρηγόρημά μου ».

6^ο ¶ Καὶ ἀφ' οὗ ἀπαχαιρετίστηκεν ὁ ξένος μετὸν Χρόνον, 195

ὁ Χρόνος ἐπαθυμήσεν νὰ ὑπάγῃ, ὅπου ἐτάχθην,
 καὶ ὁ ξένος πάλιν τὴν ὁδὸν τῆς Δυστυχίας ἐπῆρεν
 νὰ ὑπαγαίνῃ οὐ πρόθυμα, νὰ ἔνε πολλὰ θλιμμένος.

Τὰ ὄρη, τὰ δένδρα, τὰ βουνα, τὰ ρυάκια τὰ ἐπερπάτει.

Καὶ ὁκάποτε ὅταν ἐφθασεν ὁ ξένος εἰς τὸν τόπον, 200

φωνὴν ἀκούει παράξενον νὰ παίζῃ ὁκάτις ἄλλος
 διὰ τὴν εὐημερίαν του τὴν εἶχεν ἐκ τὴν Τύχην.

Ἐκ τῆς φωνῆς τὴν ἠδονὴν καὶ ἐκ τὸν γλυκασμὸν τῆς
 ὁ ξένος ἐκ τὰ ἐθλίβετο μικρὸν παρηγορήθη.

Καὶ ὡς εἶπεν, τίτοιον ἔλεγεν σκοπὸν εἰς τὸ κλάμιν· 205

« Χαρὰ τὸν <ἡ> Τύχη εὐημερεῖ καὶ οὐαὶ τὸν ἀτυχίση
 καὶ ὡς ἂν τον δείξῃ ἐκ τῆς ἀρχῆς βλέφαρον ἀτυχίας ».

Καὶ ἀφ' οὗ ἐπληρώθη ὁ σκοπὸς τὸν ἔλεγεν ἐκεῖνος,
 ὁ ξένος κόπτει ἀπ' ἐκεῖ καλάμιν μετὰς χεῖρας,

καὶ μέσα ἐρέθη καὶ ἠύρηκεν τῆς Δυστυχίας καλάμιν, 210

φ. 6^α ¶ καὶ ἐκάτσειν καὶ ἐπελέκησεν, ποιμενικὸν ἐποίκεν.

Καὶ τότε πάλιν ἤρξατο τὴν ὁδὸν νὰ ὑπάγῃ,
 μετὰ τὴν πνοὴν του ἐχείρισεν νὰ παίζῃ τὸ καλάμιν,
 καὶ ἀπλῶς, ὡς οὐκ ἐγνώριζε τί ἔνε τὸ θέλει παίζειν·
 μόνον ὅτι ἔπνεεν ἄνθρωπος κ' ἐκ τὴν πνοὴν ἐκείνην 215
 τίτοιον σκοπὸν ἐχείρισεν νὰ παίζῃ τὸ καλάμιν·

192. παγένω

193. ἐδικοῦς

194. παρηγόρημά

195. μετόν

196. ὁποῦ

197. πά

198. ὑπαγένη

199. ὄρη

ρυάκια

ἐπερπα

201. ἀκούει

πᾶσι καὶ ἄλλην.

Ἄλλ' ἴδε Ὁξωνίου στ. 201

202. εἶχε εἰς

203. κκ τῆς

ἠδω

204. ἐθλίβετω

206 (καὶ 220) εὐημεροῖ

ἀτυχύσει

209. μετὰς

210. ἐσεύιν

πύρικεν

211. ἐκάτσειν

ἐπελέκυσεν

212. ὑπάγει

213. μετὴν (καὶ 216) ἐχείρησεν

214. ἀπλῶς

214. ἠδω

215. ἔπνεεν

ἐκείνην

Ε.Υ.Δ. Τ.Ε.Ε. Π. ΙΩΑΝΝΙΝΑ 2006

α Ὁ δυστυχὴς μὴ θλίβεσαι, παρηγοροῦ ὅσον ἔχεις·
 τὴν Τύχην εὐχαρίστα τὴν εἰ τε καὶ σε ποιήσῃ.
 Δεῦτε εἰς παρηγορίαν μου τοῦ ξένου καὶ θλιμμένοι
 ὄσους ἢ Τύχη εὐημερεῖ καὶ συνοδεύεται τους ».
 220
 Εὐθύς ἀπ' ὧδ' ἐκίνησεν (;) ὁ ξένος καὶ ἀπ' ἐκείθεν.
 Σκιάς ἀνθρώπων ἴβλεπε καὶ νὰ τον περιτρέχουν.
 Ἰ Εἶχεν ἐκεῖνα κουφισμὸν ὁ ξένος εἰς τὸν δρόμον
 ὅσον νὰ ὑπάγῃ νὰ εὐρῆ τῆς Δυστυχίας τὸ κάστρον.
 Ἐπεριπάτειν τὴν ὁδὸν, ἐπήγαιεν τὸν δρόμον,
 225
 ἀνθρώπου συναπάντημαν ποτὲ νὰ μὴ ἐπιτύχῃ.
 Μόνον μετὰ συμπλήρωσιν πάλι ἐνὸς βουνίου
 ἴσω τῆς στρατάς τῆς κακῆς τῆς ὀρεινοδυσβάτου
 γραῖα πολλὰ ταλαίπωρος, ὡς ἔλεγεν ὁ ξένος,
 230
 γυμνή, πολλὰ λοξόφθαλμος καὶ κλαδοξεσκιωμένη·
 ἀσχημὴ ἦν τὸ πρόσωπον, μαύρη πολλὰ τὴν ὄψιν
 τροχὸν εἶχεν τὸ χεῖρ τῆς, κ' εἰς τὸν τροχὸν ἐκείνον
 ἀνθρώπων εἶχεν πρόσωπα διάφορα ἱστορισμένα·
 καὶ εἰς τὸ ἄλλον τῆς ἐβάσταζεν χεῖρ τὸ δεκανίκιν,
 235
 καὶ ἄνω νὰ ἔχῃ δράκοντος κεφάλιν συγκομμένον,
 καὶ ἔχῃ τὰ ἐπιγράμματα τὰ εἶχεν τριγύρου ὁ Φθόνος.
 Ὁ ξένος ὡς ἐπήγαιεν καὶ ἀνθρώπον ἐπεθύμει,
 καὶ εἶδεν τὴν γραῖαν ἀπὸ μακρῆα μέσον εἰς τέτοιαν στρατάν
 ὅπ' οὐκ ἠμπόρει νὰ διαβῆ πουλὶν ἀπὸ τὸ δάσος,
 πάλιν εἰς ἐννοϊαν περισσὴν ἐξέβηκεν ὁ νοῦς του
 240
 καὶ ἴσκόπει πῶς ἐτόλμησεν ἡ γραῖα νὰ περπατήσῃ

218. τὴ ^χ ποιήσει 221. ἐπόδεν ἐνυθεν. Ἐν τῷ κώδικι Ὁξωνίου στ.
 222 ἀπῶδε ἐστρέφετον 224. ὄσου. Πρὸς στ. 573. 225. ἐπεριπάταν

ἐπήγεγεν 227. πάλαι 228. ὀρεινοδυσβάτου 229. ταλαίπω^ρ

230. κλαδέξεσκιωμένη 231. ἀσχημὴ ἦν ὄψιν 234. δεκα-
 νίκην 235. κεφαλὴν συγκομμένιν. Πρὸς στ. 239 κεφάλην

236. ἔχει 237. ἐπήγεγεν 239. ὀπουκείμπό^ρ πουλὴν

241. ἴσκό^π γραῖα Μεταξὺ τῶν στ. 241 καὶ 242 κενὸν ἐν τῷ κώδικι στί-
 χων τεσσάρων. Τοῦτο οὐδὲν μὲν ἔμφανει χάσμα ἐν τῷ ποιηματι ἀλλὰ καὶ πρὸς
 γραφὴν εἰκόνας εἶνε ἀνεπαρκές

E. I. ANTONIS K. T. II.
 IOANNINA 2006

- φ. 7^β || δύσβατον τέτοιον ἔρημον, πετροκρημνώδη τόπον.
 Ἐδραμεν ὁμως εἰς αὐτὴν, ὡς ἔλεγεν, ὁ ξένος,
 καὶ πρωτοχαιρετίζει τὴν ἁ Μάνα, καλῶς ὑπάγεις
 τίς εἶσαι, πόθεν περπατεῖς μόνη σου τέτοιαν στράταν, 245
 δύσβατον, δυσκολόδρομον, νά γέμη καὶ πικρίας,
 νάχη τοὺς πόνοὺς ῥιζωτοὺς καὶ φυτρωτάς τὰς θλίψεις ; »
 Ἐκείνη ἀνταπεκρίθη τὸν ἁ Ξένο, καλῶς ὑπάγεις.
 Τὸν δρόμον τοῦτον τὸν καλὸν τῆς Δυστυχίας, τὸν τρέχω,
 εἰσὺ τὸν ἔχει δυσκόλον καὶ ὁ νοῦς σου νά τον τρέμη, 250
 ὁποῦ τον ὑπερέβηκες νά τον περιπατήσης
 ἀπὸ τὴν δυστυχίαν σου τὴν πικροτιμωρίαν.
 Ἐγὼ δὲ ἂν τρέχω τὴν ὁδὸν καὶ ἂν τὴν ὑπαγαίνω
 πολλὰ τὴν ἐσυνείθισα καὶ οὐδόλωσ τὴν συντάσσω
 καὶ ὡς θέλω περιτρέχω τὴν ἄφοβα δίχα πόνοῦ ». 255
 Ὁ ξένος, ὡς τὴν ἤκουσε, πάλιν ἀναρωτᾷ τὴν
 ἁ Ἐντόπιος εἶσαι, μάνα μου, καὶ ἀπὸ τὴν χώραν ταύτην
 καὶ ἔχεις τὸν δρόμον τὸν κακὸν εὐκολα νά τον τρέχης ;
 Τὰ ὄρεινὰ τὰ δύσκολα διαβάζεις τα ὡς βροῦλον ».
 — ἁ Ξένο, νά σε εἶπω τίς εἶμαι ἄκουσε, γνῶρισέ το. 260
 Δουλεύτριαν μ' ἔχει, γνῶριζε, κ' ἐμὲν ἡ Δυστυχία,
 καὶ ἀνθρώπους μ' ἐπαρέδωκεν τὸ νά τους δυστυχίσω
 ὅσοι τὴν ἀχαρίστησαν ὁπόταν εὐτυχοῦσαν ».
 — ἁ Ἐάν εἰς ἀτυχήματα μὲ ἐποικεν ἡ Τύχη.
 φ. 8^α || ἔχω το τοῦτο εὐτύχημα διὰ τί ἠῦρα ἐσέναν ». 265
 — ἁ Ὅμιλησέ μου τίβοτις καὶ εἰπέ μου τῶνομάν σου ».
 Καὶ τῶνομάν του λέγει τὴν ταῦτα τὴν γραίαν ὁ ξένος.

242. πετροκρημνώδη	244. πρῶ ^τ χαιρετίζει. Ἐν Ὁξωνίου
στ. 249. πρωτοχαιρετίζει	245. Ἐν τῇ φφ Ἐρώτησις
εἶδε μόνησσου	246. πικρείας 247. νάχει ριζωτοῦς
248. Ἐν τῇ φφ ἀπόκρισις	ἐκείνη 249. τοῦτον 250. δύσκο
253 (δς). ἂν ὑπαγένω	254. ἐσυνήθησα οὐδόλος συν-
τάσσω 255. περιτρέχω	256. ἀναρωτά 257. Ἐν τῇ φφ Ἐρώ-
τησις ἐντόπιος εἶδε	259. Ἐν τῇ φφ ἀπόκρισις ὀρηνά
260. εἶμε 262. δυστυχίσω	264. ἐπικεν 266 (καὶ 267). τῶνο-
μάν 267. ταῦτα. Γράφεται μὲν ὅτε ἐν Ὁξωνίου στ. 273, ἀλλ' ἴδε ἐνταῦθα	
κατωτέρω στ. 687.	

Ἀπογυρίζει τὸν τροχὸν καὶ βλέπει τὸν τριγύρου.
Προσῆγει τὰ βασιμῖδα του, βλέπει τὰς ἱστορίας του
καὶ λέγει τὸν « Μὴ θλίβουσαι, παρηγοροῦ ὅσον ἔχεις.
Βασιμῖδιν βλέπω ὅτι πατεῖς τῆς Εὐτυχίας, ὁ ξένος,
κ' ἐπάνωθεν σου σάβουρον βλέπω σκαλὶν καίκεῖται
καὶ ἀπαντέχεις προκοπὴν τάχα τὴν ἰδικὴν σου ».

270

Ἐκείνος, ὡς το ἤκουσεν, πάλι ἀποκρίνεται τῆς
« Ἐμὴν ὁ Χρόνος εἶπέ με, μάνα, νὰ μὴ εὐτυχήσω·
ὡς ποτε ζῶ νὰ περπατῶ πάντοτε εἰς τὸν κόσμον
νὰ μὴ με δώσῃ κἄν ποσῶς μίαν καλὴν ἡμέραν ».
— « Ἄφεις τὸν, ξένε, καὶ ἄς λαλῆ, λέγω σε καὶ ἄκουσέ με.

275

Ὁ Χρόνος τί μυστήρια τῆς Δυστυχίας ἤξεύρει;
Ἐγὼ τὸ σάβουρον σκαλὶν ἀπάνω σου τὸ βλέπω
τὴν ἰδικὴν σου προκοπὴν, γνῶριζε, ἀπαντέχεις,
διότι τοὺς παραπίσω σου πάλιν ἀπάντεχέ τους
διὰ νὰ μεταπίπτουσι ἐσὺ ὅταν προκόπτῃς,

280

καὶ οὐκ ἐνὶ ὁδῷ οἱ ὀπίσω σου νὰ διάβουν οἱ ἐμπρός σου,
ἀμὴ παγαίνει προκοπὴ καὶ ἀνάκλησις καὶ τύχη.
Μόνον νὰ σε εἶπω τίποτες, ξένε, καὶ φύλαξέ το.

285

Πρόσεχε, ὅταν περπατῆς, θέλει σε φθάσειν ἄλλη
γυνὴ πολλὰ παράξενος, εὐμορφος, ὠραιωμένη.

Αἱ χεῖρες τῆς κατάγυμνες μέχρι καὶ τῶν ἀγκῶνων
ἄσπρον ἱμάτιν νὰ φορῆ χρυσοἰξομπλισμένον,
καὶ τότε νᾶχη γράμματα μετὸ μαργαριτάριν.

290

Καὶ ὅταν τὴν ἰδῆς πρόσεξε νὰ τὴν προχαιρετίσης
καὶ σπλαγχνικὰ νὰ τὴν ἰδῆς καὶ νὰ τὴν κολακεύσης·
κ' ἐκείνη, μάθε, νὰ σε εἶπῃ τί ἐν' τὸ θέλεις ποίσειν,
καὶ τότε θέλεις τὸ σκαλί τῆς Εὐτυχίας πατήσειν ».

295

269. βλε	^π ἱστορίας	271. βασιμί	^δ δυστυχίας	273. προκο
274. ἤκουσεν	πάλαι	275. εἶπε	277. δῶσῃ	283. διαναμετα-
πίπτουσι	284. ὁδὸς ἢ	285. παγένοι	287. σ' ἐθθάσιν	ἄλ
τῶν λοιπῶν	γραμμάτων	διεφθαρμένων	ὑπὸ νοτίδος	288. γυνῆ
μένῃ	289. χεῖρες	ἀγγόνων	290. χρυσοἰξομπλισμένον	ὠραιο-
291. ν' ἄχει	μετὸ μαργαριτάρων	292. ἰδεις	προχαιρετή-	
σεις	294. ἐν	ποισίν	295. θέ	